

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2022/04/НА-СТА-ТТЗ

ТӨВ АЙМГИЙН БОРНУУР СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2021 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2022 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитор Г.Баянжаргал

Утас: 70273204 Цахим хаяг: bayanjargal@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.audit.mn

Агуулга

Товчилсон үгийн жагсаалт	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл.....	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан.....	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан.....	6
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	8
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	9
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	11
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	12
3. Аудитын тайлан	13
3.1 Ерөнхий зүйл.....	13
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт.....	13
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	14
3.4 Материаллаг байдал	14
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	14
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	16
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг.....	17
3.8 Аудитын гол асуудал.....	18
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	18
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	19
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	19
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	19
4. Аудитын илрүүлэлт	19
4.1 Залруулсан алдаа	20
4.2 Төлбөрийн акт	20
4.3 Албан шаардлага	21
4.4 Зөвлөмж	22
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	26

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
МУЕА	Монгол Улсын Ерөнхий аудитор
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ЗЗНДНТУТХ	Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль
ТБОНӨТХ	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
СӨБ	Сургуулийн өмнөх боловсрол
СХС	Сум хөгжүүлэх сан
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ХХААГ	Хүнс, Хөдөө аж ахуйн газар
ЭЭС	Эргэлтийн эмийн сан

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn

2022.03.31 № 01247
танай _____-ны № _____-т

ТӨВ АЙМГИЙН БОРНУУР СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГА Н.УНДРАХБИЛЭГ ТАНАА

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийлээ.

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлсэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторын өс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан.

Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

D 2022/2022 19020676

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	978,515,482.30	1,239,308,665.85
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	378,529,697.85	478,952,522.34
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	378,529,697.85	478,952,522.34
3121	Төгрөг	378,529,697.85	478,952,522.34
31211	Төрийн сангийн харилцах	377,663,930.24	477,298,815.15
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	863,137.61	1,653,707.19
31216	Нэмэлт санхүүжилтийн арилжааны банк	2,630.00	00.00
33	АВЛАГА	271,591,739.35	394,998,808.34
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	2,835,694.09	4,261,407.15
335	Бусад авлага	268,756,045.26	390,736,901.19
3351	Байгууллагаас авах авлага	00.00	93,164,287.63
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	268,756,045.26	297,572,613.56
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	328,394,045.10	365,357,835.17
351	Түүхий эд материал	28,580,733.85	45,314,324.49
35110	Тусгай зориулалттай материал	18,923,421.50	35,205,538.34
35130	Эм боох материал	9,657,312.35	10,108,786.15
354	Хангамжийн материал	299,813,311.25	320,043,510.68
35410	Бичиг хэргийн материал	724,600.00	871,090.00
35420	Аж ахуйн материал	280,653,498.25	310,838,007.68
35440	Түлш, шатах тослох материал	3,186,319.00	3,088,319.00
35460	Хүнсний материал	6,975,855.00	2,142,094.00
35470	Бусад хангамжийн материал	2,399,039.00	3,104,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	6,371,503,664.50	6,287,126,613.17
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	6,371,503,664.50	6,287,126,613.17
392	Биет хөрөнгө	6,202,070,067.50	6,117,693,016.17
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,701,509,674.88	2,701,509,674.88
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-472,420,461.92	-620,168,093.48
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	191,628,898.00	233,396,755.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-126,524,160.64	-130,482,493.43
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	489,128,048.52	563,912,994.66
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-362,024,646.42	-354,725,634.61
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	347,739,566.50	358,179,891.23
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-238,719,225.66	-234,446,441.88
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	1,378,984,143.00	1,378,984,143.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-13,406,790.25	-36,389,859.25
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	2,349,245.77	2,349,245.77
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	3,450,392,186.71	3,551,987,206.71
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,168,836,366.39	-1,320,401,917.83
39217	Ном	22,269,955.40	23,987,545.40
393	Биет бус хөрөнгө	169,433,597.00	169,433,597.00
39301	Програм хангамж	6,231,000.00	4,581,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-5,391,003.00	-3,741,003.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	168,593,600.00	168,593,600.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	7,350,019,146.80	7,526,435,279.02
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	25,622,080.59	33,098,119.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	25,622,080.59	33,098,119.00
413	Өглөг	25,622,080.59	33,098,119.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	3,038,860.85	00.00
4136	Бусад өглөг	22,583,219.74	33,098,119.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	22,324,311.74	32,873,711.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	258,908.00	224,408.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	7,324,397,066.21	7,493,337,160.02
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	7,324,397,066.21	7,493,337,160.02
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,773,839,941.09	2,773,839,941.09
512	Хуримтлагдсан үр дүн	3,134,640,058.21	3,303,897,784.78
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	2,014,049,053.10	3,134,957,690.97
51220	Тайланг үеийн үр дүн	1,120,591,005.11	168,940,093.81
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,415,917,066.91	1,415,599,434.15
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	7,350,019,146.80	7,526,435,279.02

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	/Төгрөгөөр/ Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	5,875,202,184.20	4,416,462,308.98
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	109,573,602.01	195,155,832.90
110	Орлогын албан татвар	52,295,759.47	101,011,627.90
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	52,295,759.47	101,011,627.90
110002	Үйл ажиллагааны орлого	18,878,423.57	49,629,546.15
110003	Хөрөнгийн орлого	28,103,525.90	36,655,481.75
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	5,313,810.00	14,726,600.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	544,000.00	1,042,000.00
113002	Бууны албан татвар	544,000.00	1,042,000.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	56,733,842.54	93,102,205.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	23,261,637.00	37,565,010.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	2,311,237.00	4,752,810.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	00.00	15,400,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	20,950,400.00	17,412,200.00
1181	Газрын төлбөр	00.00	17,912,782.00
118101	Газрын төлбөр	00.00	17,912,782.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	33,472,205.54	37,624,413.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	24,794,146.14	24,951,934.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	7,421,819.00	10,530,759.00
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	1,256,240.40	2,141,720.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,779,784,421.69	958,918,604.08
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,779,784,421.69	958,918,604.08
120003	Торгуулийн орлого	100,645,346.60	139,034,638.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	137,262,564.18	167,899,553.28
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	21,406,714.58	14,568,821.49
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	115,855,849.60	153,330,731.79
120009	Бусад орлого	48,601,459.99	50,148,545.00
1200017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө	1,452,330,309.75	242,325,408.20
1200018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Бараа материал	40,944,741.17	359,510,459.60
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,985,844,160.50	3,262,387,872.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	2,216,053,493.00	2,115,941,300.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	2,139,813,800.00	2,047,645,600.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	76,239,693.00	68,295,700.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	107,019,217.50	537,223,702.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	90,877,669.70	518,932,375.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	16,141,547.80	18,291,327.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,612,710,300.00	568,667,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	915,185,100.00	00.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	697,525,200.00	568,667,900.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	50,061,150.00	40,554,970.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	50,061,150.00	40,554,970.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	4,754,611,179.09	4,200,392,715.17
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,754,611,179.09	4,200,392,715.17
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,333,860,625.28	3,995,214,556.80
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,888,320,043.95	1,961,523,906.64
210101	Үндсэн цалин	1,325,979,895.81	1,312,569,698.36
210102	Нэмэгдэл	377,237,989.37	445,007,047.37
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	30,164,172.80	48,633,076.47
210104	Урамшуулал	129,949,804.91	124,144,594.12
210105	Гэрээт ажлын хөлс	24,988,181.06	31,169,490.32
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	228,859,290.62	260,058,144.47
210201	Тэтгэврийн даатгал	167,531,544.76	183,642,491.67
210202	Тэтгэмжийн даатгал	14,697,220.78	19,249,532.75
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	12,625,317.09	15,338,870.23
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,116,473.35	3,785,118.25
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	30,888,734.64	38,042,131.57

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	305,346,059.40	323,901,374.09
210301	Гэрэл, цахилгаан	21,685,881.10	25,542,856.99
210302	Түлш, халаалт	279,153,378.30	293,975,917.10
210303	Цэвэр, бохир ус	4,506,800.00	4,382,600.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	70,104,738.00	68,870,555.93
210401	Бичиг хэрэг	8,968,690.00	7,420,700.00
210402	Тээвэр, шатахуун	49,645,279.00	49,094,316.93
210403	Шуудан, холбоо, ингэрнэтийн төлбөр	3,917,760.00	4,659,700.00
210404	Ном, хэвлэл	441,100.00	00.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,505,850.00	6,593,800.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,626,059.00	957,000.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	00.00	145,039.00
2105	Нормативт зардал	207,243,746.12	603,152,658.91
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	140,318,997.12	518,250,641.82
210502	Хоол, хүнс	61,137,649.00	73,783,951.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	5,787,100.00	11,118,063.09
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	12,812,820.00	44,091,269.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	240,500.00	4,089,600.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	5,343,500.00	5,436,200.00
210604	Урсгал засвар	7,228,820.00	34,565,469.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,336,600.00	4,064,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,336,600.00	4,064,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	26,838,271.00	5,686,069.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	24,832,121.00	4,267,319.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,052,000.00	620,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	221,150.00	338,150.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	113,000.00	154,600.00
210813	Бусад зардал /ТӨҮГ/	620,000.00	306,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	589,999,056.19	723,866,578.76
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	70,289,779.26	270,853,113.21
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,390,583.00	22,387,721.02
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	513,318,693.93	430,625,744.53
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,420,750,553.81	205,178,158.37
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	174,903,900.00	128,983,300.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	19,647,900.00	00.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	129,364,500.00	55,973,200.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	16,660,500.00	69,235,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,231,000.00	3,774,500.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	970,616,836.12	2,204,821.00
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	915,185,100.00	00.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	52,781,246.12	00.00
213405	Нэмэлт санхүүжилт-Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,650,490.00	2,204,821.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	275,229,817.69	73,990,037.37
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	275,229,817.69	73,990,037.37
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	1,120,591,005.11	216,069,593.81
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	00.00	00.00
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	00.00	47,129,500.00
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	00.00	47,129,500.00
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	00.00	-47,129,500.00
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	1,120,591,005.11	168,940,093.81

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	/ төгрөгөөр /	
					Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2020 оны 1-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	2,773,839,941.09	1,416,114,000.31	2,013,852,119.70		6,203,806,061.10
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	196,933.40		196,933.40
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,773,839,941.09	1,416,114,000.31	2,014,049,053.10		6,204,002,994.50
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	-196,933.40	00.00		-196,933.40
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00		00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00		00.00
C07	Тайланг үеийн үр дүн	00.00	00.00	1,120,591,005.11		1,120,591,005.11
C08	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,773,839,941.09	1,415,917,066.91	3,134,640,058.21		7,324,397,066.21
D01	2021 оны 1-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	2,773,839,941.09	1,415,917,066.91	3,134,640,058.21		7,324,397,066.21
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	317,632.76		317,632.76
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,773,839,941.09	1,415,917,066.91	3,134,957,690.97		7,324,714,698.97
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	-317,632.76	00.00		-317,632.76
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00		00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00		00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00		00.00
D08	Тайланг үеийн үр дүн	00.00	00.00	168,940,093.81		168,940,093.81
D09	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,773,839,941.09	1,415,599,434.15	3,303,897,784.78	00.00	7,493,337,160.02

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	/Төгрөгөөр/ Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	4,415,812,760.60	3,767,270,483.17
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	109,573,602.01	195,155,832.90
110	Орлогын албан татвар	52,295,759.47	101,011,627.90
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	52,295,759.47	101,011,627.90
110002	Үйл ажиллагааны орлого	18,878,423.57	43,855,791.15
110003	Хөрөнгийн орлого	28,103,525.90	36,655,481.75
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	5,313,810.00	14,726,600.00
110006	Урлагийн тоглолт, спортын тэмцээний шагнал, наадмын бай шагнал	00.00	5,773,755.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	544,000.00	1,042,000.00
113002	Бууны албан татвар	544,000.00	1,042,000.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	56,733,842.54	93,102,205.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	23,261,637.00	37,565,010.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	2,311,237.00	4,752,810.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	00.00	15,400,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	20,950,400.00	17,412,200.00
118010	Ашигт малтмалаас бусад байгалийн баялаг ашиглахад олгох эрхийн зөвшөөрлийн хураамж	00.00	00.00
1181	Газрын төлбөр	13,491,846.14	17,912,782.00
118101	Газрын төлбөр	13,491,846.14	17,912,782.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	19,980,359.40	37,624,413.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	11,302,300.00	24,951,934.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	7,421,819.00	10,530,759.00
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	1,256,240.40	2,141,720.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	319,886,648.09	401,982,978.27
120	Нийтлэг татварын бус орлого	319,886,648.09	401,982,978.27
120003	Торгуулийн орлого	100,645,346.60	139,034,638.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	75,898,761.50	60,423,753.19
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	56,037,576.00	59,533,253.19
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	19,861,185.50	870,500.00
120009	Бусад орлого	48,601,459.99	50,148,545.00
120013	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого /ТӨҮГ/	73,593,242.00	91,693,269.08
120015	Даатгалын нөхвөрөөс хүлээн авсан мөнгө /ТӨҮГ/	21,147,838.00	60,682,773.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,986,352,510.50	3,170,131,672.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	2,216,053,493.00	2,115,941,300.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлдээс санхүүжих	2,139,813,800.00	2,047,645,600.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	76,239,693.00	68,295,700.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	107,527,567.50	444,967,502.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	90,877,669.70	426,477,175.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	16,649,897.80	18,490,327.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,612,710,300.00	568,667,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	915,185,100.00	00.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	697,525,200.00	568,667,900.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	50,061,150.00	40,554,970.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	50,061,150.00	40,554,970.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	4,218,326,201.35	3,441,003,373.68
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,218,326,201.35	3,441,003,373.68
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,795,392,947.54	3,208,020,715.31
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,883,498,787.44	1,962,678,124.03
210101	Үндсэн цалин	1,301,420,970.62	1,314,979,411.24
210102	Нэмэгдэл	392,775,200.48	443,592,678.41
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	27,910,311.33	48,157,949.94
210104	Урамшуулал	129,386,314.57	124,778,594.12
210105	Гэрээт ажлын хөлс	32,005,990.44	31,169,490.32
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	231,825,326.65	259,939,046.59
210201	Тэтгэврийн даатгал	167,651,426.87	183,650,174.43
210202	Тэтгэмжийн даатгал	14,820,854.80	19,235,293.84
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	14,901,745.35	15,327,211.78
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,687,420.68	3,783,594.39
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	30,763,878.95	37,942,772.15

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	303,563,959.40	315,936,405.69
210301	Гэрэл, цахилгаан	32,279,987.10	21,508,049.19
210302	Түлш, халаалт	266,385,572.30	290,104,956.50
210303	Цэвэр, бохир ус	4,898,400.00	4,323,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	148,214,605.00	212,295,112.50
210401	Бичиг хэрэг	7,454,250.00	7,323,090.00
210402	Тээвэр, шатахуун	34,612,900.00	34,389,150.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,068,260.00	4,593,200.00
210404	Ном, хэвлэл	933,440.00	126,100.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,977,300.00	12,694,500.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,638,800.00	3,290,000.00
210410	Бараа материал худалдан авахад төлсөн /ТӨҮГ/	92,529,655.00	149,879,072.50
2105	Нормативт зардал	96,922,141.20	135,635,770.50
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	34,689,361.20	86,502,110.50
210502	Хоол, хүнс	59,555,580.00	43,573,060.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,677,200.00	5,560,600.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,165,600.00	29,787,027.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	4,600,400.00	2,045,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	5,198,500.00	5,199,200.00
210604	Урсгал засвар	5,366,700.00	22,542,827.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,398,600.00	4,330,490.00
210702	Дотоод албан томилот	4,398,600.00	4,330,490.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	50,162,355.00	6,174,736.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	48,049,705.00	5,061,986.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,052,000.00	620,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	368,330.00	
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	479,320.00	338,150.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	213,000.00	154,600.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	61,641,572.85	281,244,003.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	51,081,272.85	272,208,533.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	10,560,300.00	9,035,470.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,422,933,253.81	232,982,658.37
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	177,086,600.00	156,787,800.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	19,647,900.00	27,300,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	129,364,500.00	55,973,200.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	16,660,500.00	69,235,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	11,413,700.00	4,279,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	970,616,836.12	2,204,821.00
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	915,185,100.00	00.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	52,781,246.12	00.00
213405	Нэмэлт санхүүжилт-Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,650,490.00	2,204,821.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	275,229,817.69	73,990,037.37
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	275,229,817.69	73,990,037.37
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	197,486,559.25	326,267,109.49
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	00.00	00.00
4	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)	00.00	00.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	32,938,094.00	151,644,285.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	32,938,094.00	151,644,285.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	32,938,094.00	151,644,285.00
220001	Барилга байгууламж	00.00	18,805,260.00
222001	Тоног төхөөрөмж	00.00	40,813,400.00
223001	Бусад хөрөнгө	18,994,000.00	42,584,310.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	13,944,094.00	49,441,315.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-32,938,094.00	-151,644,285.00
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	00.00	00.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	21,000,000.00	74,200,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	21,000,000.00	74,200,000.00
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-21,000,000.00	-74,200,000.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	143,548,465.25	100,422,824.49
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	234,981,232.60	378,529,697.85
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	378,529,697.85	478,952,522.34

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Өмнөх оны		Тайлант оны		/ төгрөгөөр /
		Баглагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Баглагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл					
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,289,585,300.00	2,820,075,371.69	3,380,316,800.00	2,988,822,407.81	
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,113,345,600.00	2,780,081,371.69	2,921,984,100.00	2,800,366,837.81	
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,973,820,200.00	2,662,607,271.69	2,921,984,100.00	2,770,366,837.81	
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,034,093,800.00	1,883,498,787.44	2,017,684,200.00	1,962,678,124.03	
210101	Үндсэн цалин	1,332,671,300.00	1,301,420,970.62	1,341,454,000.00	1,314,979,411.24	
210102	Нэмэгдэл	453,419,200.00	392,775,200.48	452,986,900.00	443,592,678.41	
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	49,940,000.00	27,910,311.33	49,848,000.00	48,157,949.94	
210104	Урамшуулал	165,016,000.00	129,386,314.57	140,348,000.00	124,778,594.12	
210105	Гэрээт ажлын хөлс	33,047,300.00	32,005,990.44	33,047,300.00	31,169,490.32	
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	275,293,300.00	231,825,325.65	272,393,400.00	259,939,046.59	
210201	Тэтгэврийн даатгал	193,108,900.00	167,651,426.87	191,679,900.00	183,650,174.43	
210202	Тэтгэмжийн даатгал	20,544,600.00	14,820,854.80	20,176,900.00	19,235,293.84	
210203	ҮОМШО-ний даатгал	16,435,600.00	14,901,745.35	16,141,500.00	15,327,211.78	
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,114,900.00	3,687,520.68	4,041,400.00	3,783,594.39	
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	41,089,300.00	30,763,878.95	40,353,700.00	37,942,772.15	
2103	Байр ашиглагдтай холбоотой тогтмол зардал	326,301,000.00	303,563,959.40	339,567,100.00	315,936,405.69	
210301	Гэрэл, цахилгаан	28,890,700.00	32,279,987.10	27,890,700.00	21,508,049.19	
210302	Тулш, халаалт	292,511,900.00	266,385,572.30	306,999,000.00	290,104,956.50	
210303	Цэвэр, бохир ус	4,898,400.00	4,898,400.00	4,677,400.00	4,323,400.00	
210304	Байрны түрээс	00.00	00.00			
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	56,117,700.00	53,381,950.00	60,973,500.00	60,621,090.00	
210401	Бичиг хэргэ	7,909,700.00	7,430,250.00	6,461,300.00	6,457,500.00	
210402	Тээвэр, шатахуун	33,556,500.00	32,573,900.00	29,237,200.00	29,242,200.00	
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,480,900.00	4,068,260.00	4,860,900.00	4,593,200.00	
210404	Ном, хэвлэл	944,100.00	933,440.00	644,100.00	643,690.00	
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,980,000.00	2,977,300.00	15,280,000.00	15,194,500.00	
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,246,500.00	5,398,800.00	4,490,000.00	4,490,000.00	
2105	Нормативт зардал	168,254,000.00	94,360,264.20	118,399,500.00	70,147,616.50	
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	32,506,500.00	32,127,484.20	23,624,200.00	23,603,056.50	
210502	Хоол, хувц	132,801,000.00	59,555,580.00	89,628,800.00	41,398,060.00	
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,946,500.00	2,677,200.00	5,146,500.00	5,146,500.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	23,050,000.00	22,865,194.00	1,572,100.00	15,720,200.00	
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	12,300,000.00	12,299,994.00	3,500,000.00	3,500,000.00	
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	5,200,000.00	5,198,500.00	5,200,000.00	5,199,200.00	
210604	Урсгал засвар	5,550,000.00	5,366,700.00	7,021,000.00	7,021,000.00	
2107	Томилголт, зочны зардал	9,315,600.00	4,386,600.00	9,794,100.00	4,330,490.00	
210702	Дотоод албан томилголт	9,315,600.00	4,386,600.00	9,794,100.00	4,330,490.00	
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	36,072,300.00	28,458,070.00	3,180,000.00	1,779,950.00	
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хурда	33,690,300.00	26,386,920.00	1,480,000.00	721,800.00	
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,052,000.00	1,052,000.00	620,000.00	620,000.00	
210804	Тээврийн хэрэгсэлийн татвар	480,000.00	479,320.00	480,000.00	338,150.00	
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	350,000.00	171,500.00	100,000.00	100,000.00	
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	45,322,500.00	40,267,120.00	84,271,300.00	79,213,915.00	
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	33,626,800.00	29,706,820.00	75,194,300.00	70,137,020.00	
210902	Хянгээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	11,695,700.00	10,560,300.00	9,077,000.00	9,076,895.00	
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	139,525,400.00	117,474,100.00	32,877,600.00	30,000,000.00	
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	139,525,400.00	117,474,100.00	32,877,600.00	30,000,000.00	
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	41,414,000.00	19,647,900.00	30,137,600.00	27,300,000.00	
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	6,278,500.00	5,993,700.00	2,740,000.00	2,700,000.00	
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	76,239,700.00	18,994,000.00	325,455,100.00	111,725,570.00	
220001	Барилга байгууламж	00.00	00.00	190,000,000.00	18,805,260.00	
222001	Тоног төхөөрөмж	40,000,000.00	00.00	50,300,000.00	50,336,000.00	
223001	Бусад хөрөнгө	36,239,700.00	18,994,000.00	85,155,100.00	42,584,310.00	
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГ ДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	100,000,000.00	21,000,000.00	100,000,000.00	76,730,000.00	
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	100,000,000.00	21,000,000.00	100,000,000.00	76,730,000.00	
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	3,289,585,300.00	2,913,558,640.69	3,380,316,800.00	2,990,569,466.71	
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,216,053,500.00	1,940,823,675.31	2,115,941,300.00	2,041,951,262.63	
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээ санхүүжих	2,139,813,800.00	1,864,583,982.31	2,047,645,600.00	1,973,655,562.63	
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	76,239,700.00	76,239,693.00	68,295,700.00	68,295,700.00	
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	920,900,100.00	865,436,239.38	821,928,000.00	848,489,480.89	
132001	Орон нутгийн төсвөөс	920,900,100.00	865,436,239.38	821,928,000.00	848,489,480.89	
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	52,631,700.00	50,061,150.00	52,316,800.00	40,554,970.00	
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	52,631,700.00	50,061,150.00	52,316,800.00	40,554,970.00	
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГА ААНААС	100,000,000.00	57,237,576.00	390,130,700.00	59,573,753.19	
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	100,000,000.00	57,237,576.00	10,000,000.00	59,553,253.19	
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	1,200,000.00	00.00	20,500.00	
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	00.00	00.00	290,130,700.00		
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00	144,971,533.39	00.00	238,454,802.39	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	238,454,802.39	00.00	240,201,861.29	
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	10.00	10.00	10.00	10.00	
610001	Төсвийн байгууллага	10.00	10.00	10.00	10.00	
610002	Төсвөөс гадур байгууллага, тусгай сангууд	04.00	04.00	06.00	06.00	
62	АЖИЛЛАГА САДЫН ТОО	166.00	160.00	166.00	163.00	
620001	Удирдах ажилтан	12.00	12.00	12.00	12.00	
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	125.00	119.00	125.00	122.00	
620003	Үйлчлэх ажилтан	29.00	29.00	29.00	29.00	
620004	Гэрээт ажилтан					

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	/ төгрөгөөр / Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	107,533,287.50	463,381,317.50
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	107,533,287.50	463,381,317.50
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	42,237,912.00	323,457,120.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,290,000.00	4,966,740.00
210401	Бичиг хэрэг	0	507,790.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,050,000.00	4,458,950.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	240,000.00	00.00
2105	Нормативт зардал	2,921,877.00	67,458,054.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	2,921,877.00	64,399,054.00
210502	Хоол, хүнс	0	2,175,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	0	884,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	80,000.00	15,521,827.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	80,000.00	00.00
210604	Урсгал засвар	0	15,521,827.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	21,662,785.00	4,340,186.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	21,662,785.00	4,340,186.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	16,283,250.00	231,170,313.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	16,283,250.00	223,040,313.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	0	8,130,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	65,295,375.50	139,924,197.50
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	59,612,500.00	126,787,800.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	37,532,000.00	55,973,200.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	16,660,500.00	69,235,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,420,000.00	1,579,000.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	5,682,875.50	13,136,397.50
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,032,385.50	10,931,576.50
213503	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,650,490.00	2,204,821.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	107,527,567.50	463,378,687.50
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	107,527,567.50	463,378,687.50
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	90,877,669.70	444,888,360.50
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	16,649,897.80	18,490,327.00
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	-5,720.00	-2630.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	8,350.00	2630.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	2,630.00	0.00

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдэд татварын орлогын болон зээлийн авлагын мэдээ тайлан гаргалттай холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Г.Баянжаргал гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 03 дугаар сарын 04-ны өдрийн 01/74 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг дарга Орон нутагтаа бүх шатны хурлын шийдвэр Засгийн газар, аймаг, сумын стратеги зорилт, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, төр, засгийн бодлого шийдвэрийг иргэдэд сурталчлан таниулж, хүн амын эрүүл мэнд, боловсрол, соёл, хөдөлмөр эрхлэлтийн чанарыг ахиулан амьжиргааны түвшнийг дээшлүүлж, байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, төрийн хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлэх, мал аж ахуй, газар тариалан, үйлдвэрлэл үйлчилгээ, дэд бүтцийг хөгжүүлж, сумын эдийн засгийн чадамжийг сайжруулан өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэхэд чиглэгдсэн үйл ажиллагаа явуулдаг, аймгийн Засаг даргын харьяа байгууллага юм.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөө бага байна.

Борнуур сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг байхгүй, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцүүлэн Сангийн сайдын 2006 оны 388, 2015 оны 341 тоот тушаалаар баталсан загвар, аргачлалыг баримтлан тайлагнаж байна.

Борнуур сумын Засаг даргын Тамгын газрын даргын 2021 оны 06 дугаар сарын 14-ний өдрийн А/08 тоот тушаалаар томилогдсон 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй баг хяналтыг хэрэгжүүлдэг байна. Аймгийн Засаг даргаас жилд 2 удаа бүх сум байгууллагад нэрэмжит үзлэг, Санхүүгийн хяналт аудитын алба удирдамж төлөвлөгөөний дагуу хяналт шалгалт явуулдаг, байгууллага бүрд дотоод хяналтын нэгж ажилладаг боловч сумын хэмжээнд төсөв санхүүгийн сахилга бат сайжирч, алдаа зөрчил буурахгүй байна. Цаашид анхан шатны болон нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт, хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулах талаар дотоод хяналтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна.

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын эх сурвалжийг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг, суурь үзүүлэлтийг санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн үйл ажиллагааны нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл Дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1,5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн үйл ажиллагааны нийт зардал 4,754,611.2 мянган төгрөгөөс 1,5 хувиар буюу 71,319.2 мянган төгрөгөөр тогтоож, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 53,489.4 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Төлөвлөх үе шатанд тооцсон ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагатай гэж үзсэн. Энэ нь төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын үзүүлэлтийг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлтээс тооцсон тул гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин тооцох шаардлагатай байна

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлыг 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн үйл ажиллагааны нийт зардал 4,219,141.0 мянган төгрөгөөс 1,5 хувиар буюу 63,287.1 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Энэ нь төлөвлөлтийн үе шатнаас 8,032.0 мянган төгрөгөөр буурсан байна. Гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг 75 хувиар буюу 47,465.3 мянган төгрөгөөр тогтоолоо.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг дарга нь 2021 оны санхүүгийн үйл ажиллагаандаа Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, ЗЗНДНТУТХ, Шилэн дансны тухай хууль, ТБОНӨ-ийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль дүрэм зааврыг мөрдлөг болгон ажиллаж байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсөвт байгууллага, төрийн сан, Сум хөгжүүлэх сан, Орон нутгийн хөгжлийн сан, Эмийн эргэлтийн сан, Байгалийн нөхөн сэргээлтийн барьцаа сан зэрэг 11 санхүүгийн тайланг нэгтгэн тайлагнасан байна.

Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд Сангийн яамны Э тайлангийн нэгтгэлийн систем програмыг ашиглаж байна.

Орлогын талаар:

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа байгууллагууд тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 1,973,655.6 мянган төгрөгийн санхүүжилт, Эрүүл мэндийн даатгалаас 40,554.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 68,295.7 мянган төгрөгийн санхүүжилт, Сум хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтөөр 59,553.3 мянган төгрөг, 152,376.4 мянган төгрөг ЭЭС-ийн орлого, нийт 2,294,435.9 мянган төгрөгийн орлого, эх үүсвэрийг төвлөрүүлсэн байна.

Борнуур сумын ИТХ-ын Хуралдааны 2020 оны 12 дугаар сарын 18-ны өдрийн 04 дүгээр тогтоолоор сумын орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх татварын орлогыг 153,410.1 мянган төгрөг, татварын бус орлогыг 99,850.0 мянган төгрөг, нийт 253,260.1 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Орон нутгийн төсөвт 2021 онд татварын орлого 195,155.8 мянган төгрөг, татварын бус орлого 189,183.2 мянган төгрөг, нийт 384,339.0 мянган төгрөг төвлөрч, батлагдсан төлөвлөгөөг 131,078.9 мянган төгрөг буюу 151.8 хувиар биелүүлсэн байна. Орон нутгийн орлогын төлөвлөгөө өндөр хувиар биелэхэд малын тоо толгойн албан татвар 38,038.8 мянган төгрөгөөр шинээр нэмэгдсэн, үйл ажиллагааны орлогын албан татвар 32,855.8 мянган төгрөг, хөрөнгө борлуулсны албан татвар 10,726.6 мянган төгрөг, ойн төлбөр 12,951.9 мянган төгрөг, ус ашигласны төлбөр 7,530.8 мянган төгрөг, хүү торгуулийн орлого 45,034.6 мянган төгрөгөөр тус тус төлөвлөгөөнөөс давж орлого төвлөрсөн нь нөлөөлсөн байна.

Үндсэн хөрөнгө, бараа материалын талаар:

Үндсэн хөрөнгө дансанд 49,441.3 мянган төгрөгийн хөрөнгийг төсвийн хөрөнгөөр, 296,807.4 мянган төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй орлогоор нийт 346,248.7 мянган төгрөгийн хөрөнгийг бүртгэсэн ба 117,592.9 мянган төгрөгийн хөрөнгийг акталж, данснаас хассан байна.

Бараа материалын дансанд худалдан авсан 249,166.0 мянган төгрөгийн, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 24,885.4 мянган төгрөгийн, нийт 274,051.4 мянган төгрөгийн бараа материалыг орлогоор бүртгэж, 242,278.2 мянган төгрөгийн бараа материалыг хассан байна

Авлага, өглөгийн талаар:

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд ажиллагсадтай холбогдсон авлага 4,261.4 мянган төгрөг, байгууллагаас авах авлага 93,164.3 мянган төгрөг, хувь хүмүүсээс авах авлага 297,572.6 мянган төгрөг, нийт 394,998.3 мянган төгрөгийн авлага нэгтгэгдсэн байна. Нийт авлагын 297,392.6 мянган төгрөг буюу 75.3 хувийг сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн авлага эзэлж байна.

Байгууллагад төлөх өглөг 32,873.7 мянган төгрөг, хувь хүмүүст төлөх өглөг 224.4 мянган төгрөг, нийт 33,098.1 мянган төгрөгийн өглөгийн үлдэгдэлтэй нэгтгэгдсэн байна.

Санхүүгийн байдлын тайлангийн талаар:

Санхүүгийн байдлын нэгтгэсэн тайланд 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар төрийн сангийн харилцах дансанд 477,298.8 мянган төгрөг, арилжааны банк дахь харилцах дансанд 1,653.7 мянган төгрөг, нийт 478,952.5 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл нэгтгэгдсэн байна.

Авлага 394,998.3 мянган төгрөг, бараа материал 365,357.8 мянган төгрөг, үндсэн хөрөнгө 6,287,126.6 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/мянган төгрөг/ Өөрчлөлт
			Б
Мөнгөн хөрөнгө	378,529.7	478,952.5	100,422.8
Авлага	271,591.7	394,998.3	123,406.6
Урьдчилгаа	0	0	0.0
Бараа материал	328,394.0	365,357.8	36,963.8
Үндсэн хөрөнгө	6,371,503.7	6,287,126.6	-84,377.1
Нийт хөрөнгө	7,350,019.1	7,526,435.2	176,416.1
Өр төлбөр	25,622.1	33,098.1	7,476.0
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	7,324,397.1	7,493,337.1	168,940.1
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	7,350,019.1	7,526,435.2	176,416.1

Авлага дансны үлдэгдэл 394,998.3 мянган төгрөг болж, оны эхний үлдэгдлээс 123,406.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь цэцэрлэгийн ажиллагсадтай холбогдсон авлага 1,723.6 мянган төгрөг, хүн эмнэлгийн байгууллагаас авах авлага 93,164.3 мянган төгрөгөөр, СХС-ийн авлага 28,816.5 мянган төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэн нь нөлөөлсөн байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 365,357.8 мянган төгрөг болж, оны эхний үлдэгдлээс 36,963.8 мянган төгрөгөөр өссөн нь эм, боох материал, бичиг хэрэг, хүнсний материалын үлдэгдэл өмнөх оноос өссөнөөс шалтгаалсан байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 6,287,126.6 мянган төгрөг болж 84,377.1 мянган төгрөгөөр буурсан нь харъяа байгууллагууд тайлант онд 117,592.9 мянган төгрөгийн үнэ бүхий элэгдлээрээ өртгөө бүрэн нөхсөн үндсэн хөрөнгө акталсан болон тайлант хугацааны элэгдлийн зардал 430,625.7 мянган төгрөг байгаа нь шалтгаалсан байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 7,493,337.1 мянган төгрөг болж 168,940.1 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус сумын 2021 оны төсвийн төсөлд төсвөөс санхүүжих эх үүсвэрийг 3,420,982.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөн, бараа ажил үйлчилгээний зардалд болон хөрөнгийн зардалд зарцуулахаар дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Борнуур сумын ИТХ-ын Хуралдааны 2020 оны 12 дугаар сарын 18-ны өдрийн “2021 оны төсөв батлах тухай” 04 дүгээр тогтоолоор 2021 онд төсөвт төвлөрүүлэх татварын ба татварын бус орлогыг 253,260.1 мянган төгрөгөөр, зарлагыг 3,340,873.9 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Сумын ИТХ-ын Хуралдааны 2021 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрийн 04 дүгээр тогтоолоор төсвийн шилжих үлдэгдлээс 32,971.7 мянган төгрөгийг 2021 онд хийгдэх арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр, нийт зарлагыг 3,373,845.6 мянган төгрөгөөр тодотгон баталсан байна.

Төсвийн захирагчийн 2021 оны төсвийн төслөөс 40,665.2 мянган төгрөгөөр бууруулан санхүүжүүлэхээр баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд 10 хөтөлбөр арга хэмжээнд зориулан 2,954,861.7 мянган төгрөгийг урсгал зардалд, 325,455.1 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 100,000.0 мянган төгрөгийг эргэн төлөгдөх зээлийн зардалд, нийт 3,380,316.8 мянган төгрөг төсөвлөгдсөн. Энэ нь сумын ИТХ-ын хуралдааны тогтоолоос төлөвлөгөө нийт 6,471.2 мянган төгрөгөөр илүү тайлагнасан, батлагдсан төлөвлөгөөнөөс СӨБ 63,047.6 мянган төгрөгөөр дутуу, ЕБС 65,993.5 мянган төгрөгөөр илүү зөрүүтэй санхүүжигдсэн байна.

Нийт зардлын 2,097,016.5 мянган төгрөгийг тусгай зориулалтын шилжүүлгээс, 568,667.9 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 64,770.0 мянган төгрөгийг орон нутгийн хөгжлийн сангийн санхүүжилтээс, 199,951.8 мянган төгрөгийг орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжих үлдэгдлээс, 253,260.1 мянган төгрөгийг сумын татварын болон татварын бус орлогоос, 90,179.3 мянган төгрөгийг сумын урьд оны шилжих үлдэгдлээс, 100,000.0 мянган төгрөгийг сум хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөсөн.

Гүйцэтгэлээр 2,800,366.8 мянган төгрөгийг урсгал зардалд, 111,725.6 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 76,730.0 мянган төгрөгийг эргэн төлөгдөх зээлийн зардалд, нийт 2,988,822.4 мянган төгрөгийг зарцуулж, зарцуулаагүй үлдэгдэл 73,990.0 мянган төгрөгийг аймгийн төсөвт, 82,932.4 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2,988,822.4 мянган төгрөг буюу 88.4 хувьтай хэрэгжсэн байна

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд 463,378.7 мянган төгрөгийн эх үүсвэрийг төвлөрүүлэн, бараа, ажил үйлчилгээний зардалд 323,457.1 мянган төгрөг, бусад урсгал шилжүүлэг буюу нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж, дэмжлэг, урамшуулалд 139,924.2 мянган төгрөгийг зарцуулж, оны эцэст зарцуулаагүй үлдэгдэл 2,204.8 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Борнуур сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд нэгтгэгдсэн төсөвт байгууллагууд, тусгай зориулалттай сангуудын санхүүгийн тайлангийн аудитын талаар:

- Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудиторуд нь тус сумын ЗДТГ-ын санхүүгийн тайланд дүгнэлт гаргаж, ИТХ, Соёлын төв, ОНХС, СХС, Байгалийн нөхөн сэргээлтийн барьцаа сангийн тайланг түүвэрт хамруулж шалгасан. Аудитаар ЗДТГ-ын санхүүгийн тайланд 3,785.4 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 16,457.6 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, 15,000.0 мянган төгрөгийн 2 зөвлөмж, ИТХ-ын санхүүгийн тайланд 3,000.0 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж, соёлын төвд 935.6 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, СХС-ийн санхүүгийн тайланд 192,215.3 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, 54,615.1

мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж, ОНХС-ийн санхүүгийн тайланд 1,200.0 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж өгөгдсөн байна.

- Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газартай байгуулсан гэрээний үндсэн дээр Дундманхайдай аудит ХХК тус сумын ЕБС, Цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төв гэсэн 3 байгууллагын санхүүгийн тайланд аудит хийж, дүгнэлт гаргаж, эмийн эргэлтийн сангийн тайланг түүвэрт хамруулан шалгасан байна. Аудитаар ЕБС-ийн санхүүгийн тайланд 454.0 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 126,471.0 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж, Цэцэрлэгийн санхүүгийн тайланд 1,185.7 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт, 31,208.0 мянган төгрөгийн 3 албан шаардлага, 46,232.3 мянган төгрөгийн 5 зөвлөмж, Эрүүл мэндийн төвийн санхүүгийн тайланд 1,807.6 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 74,742.8 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж, ЭЭС-ийн санхүүгийн тайланд 104,975.0 мянган төгрөгийн 4 зөвлөмж хүргүүлсэн байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Борнуур сумын ИТХ-ын Хуралдааны 2020 оны 12 дугаар сарын 18-ны өдрийн 04 дүгээр тогтоол, 2021 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрийн 04 дүгээр тогтоолоор тодотгон баталсан төсвийн төлөвлөгөөний үзүүлэлтүүд зөрүүтэй зөрчлийг ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд тодруулах шаардлагатай байна.

Аж ахуй нэгж, байгууллагын татварын тодорхойлолтыг Татварын албанаас гаргуулан татварын авлага, өглөгийг тулгахад сумын ЗДТГ 78,784.3 мянган төгрөг, ИТХ 452.5 мянган төгрөг, Соёлын төв 49.2 мянган төгрөг, ЕБС 63.6 мянган төгрөг, Цэцэрлэг 121.1 мянган төгрөгөөр илүү, ЗДТГ 13,010.8 мянган төгрөг, Соёлын төв 2.6 мянган төгрөг, ЕБС 36.0 мянган төгрөг, Эмнэлэг 553.5 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу, нийт 94,360.2 мянган төгрөгийн зөрүү тооцоолол татварын цахим санд үүссэн байна.

Нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулж, Бороо гоулд ХХК-аас цагаан сараар ахмадуудад 4,162.5 мянган төгрөгөөр дархлаажуулалтын витаминь багц, 7,555.0 мянган төгрөгөөр ковидын хандив тусламж, 10,000.0 мянган төгрөгөөр соёлын төвийн тохижилт, 27,000.0 мянган төгрөгөөр ЗДТГ-т хогны автомашин, 27,000.0 мянган төгрөгөөр бохир соруулах автомашин, 40,000.0 мянган төгрөгөөр 4-р багийн хадлангийн талбайн хашаажуулалтад, 3,199.7 мянган төгрөгөөр “Өсөх нахиа” цэцэрлэгийн камержуулалт, 7,371.3 мянган төгрөгөөр машины гадна зогсоол, 7,689.0 мянган төгрөгөөр гадна хүүхдийн тоглоомын талбай, 75.0 мянган төгрөгөөр ЗДТГ-ын ажилтнуудад харилцаа хандлагын тухай сургалт, 4,960.0 мянган төгрөгөөр хичээлийн шинэ жилээр зорилтод бүлгийн 75 хүүхдэд бэлэг, 3,600.0 мянган төгрөгөөр үе үеийн төгсөгчдийн нөхөрсөг тэмцээнийг зохион байгуулж, 480,000.0 мянган төгрөгийг сумын спорт зал барихад, нийт 658,930.5 мянган төгрөгийн хөрөнгө хүлээн авсан байна.

Мөн Тайшир өргөө ХХК-иас 40 тн чингэлэг, Гүн билэгт гоулд ХХК-иас 7,500.0 мянган төгрөгөөр явуулын чингэлэг авсан байна. Ажилтнууд аж ахуйн аргаар 4 автомашины граж барьж орлогод авсан байна.

Эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрлөөр үндсэн хөрөнгө, автомашин бусад хөрөнгийг улс орон нутгийн орлогод хураагдсан хөрөнгийг хүлээж авах, Бороо гоулд ХХК-тай байгуулсан гэрээний дагуу томоохон хөрөнгө бусад ажлыг хүлээн авах комисст сумын өмч хамгаалах байнгын зөвлөл, дотоод хяналтын ажлын хэсгийн хяналт дор хэрэгжүүлж, тэмдэглэл хөтөлж байх тусгай журам мөрдөх шаардлагатай байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Борнуур сумын Засаг даргын Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 155 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 101 мэдээлэл, хугацаа болоогүй 2 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 52 мэдээлэл байна. Хэрэгжилт 83.0 хувьтай байна. Шилэн дансны мэдээлэлд төсвийн гүйцэтгэлийн хэтрэлт хэмнэлтийн шалтгаан тайлбарыг бичиж мэдээлэх, дараа жилийн төсвийн төсөл болон ТТЗ-ийн төсвийн хөтөлбөр, хөтөлбөрийн хүрэх үр дүнгийн тоон болон чанарын үзүүлэлтийг мэдээлээгүй зэрэг зөрчил гарсан байна

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус байгууллага нь санхүүгийн тайлан, аудитад шаардлагатай баримт материалыг жагсаалт үйлдэн файлаар болон цаасаар ирүүлсэн.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгөгдсөн 3 зөвлөмжийн хэрэгжилтийг 2021 оны 06 дугаар сарын 16-ны өдрийн 01/217 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн ба орон нутгийн орлогыг нэр төрлөөр биелүүлэх шилэн дансны мэдээллийг үнэн зөв байршуулах зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлээгүй байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд аудит хийх явцад газар эзэмших, ашиглах эрх шилжилтийн бүртгэлийн судалгааг газрын даамлаас авч татварыг бүрэн авсан эсэхийг тулган шалгах, аймгийн ИТХ-аар шийдвэрлэгдсэн хөрөнгийг худалдан борлуулж, орлогыг төсөвт бүрэн оруулах асуудалд дараагийн аудитаар анхаарал хандуулах нь зүйтэй гэж үзлээ.

4. Аудитын илрүүлэлт

Борнуур сумын Засаг даргын санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 170,567.3 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илрүүлж, 36,521.0 мянган төгрөгийн залруулга, 2,672.0 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд төлбөрийн акт, 94,360.2 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд албан шаардлага, 37,014.1 мянган төгрөгийн 3 зөрчилд зөвлөмж өгөв.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар түүвэрт хамрагдсан Борнуур сумын ИТХ-ын санхүүгийн тайланд 7,119.8 мянган төгрөгийн 1 алдаанд залруулга, 3,000.0 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд зөвлөмж, Соёлын төвийн санхүүгийн тайланд 14,647.9 мянган төгрөгийн 1 алдаанд залруулга, 935.6 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд төлбөрийн акт, Сум хөгжүүлэх сангийн 192,215.3 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд албан шаардлага, 54,615.1 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд зөвлөмж, ОНХС-ийн 1,200.0 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд зөвлөмж, эргэлтийн эмийн сангийн 104,975.0 мянган төгрөгийн 4 зөрчилд зөвлөмж хүргүүлж, асуудлын бүртгэлээр баталгаажуулсан байна.

4.1 Залруулсан алдаа

Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд тайлант хугацааны үр дүнг 11.268.6 мянган төгрөгөөр дутуу, ОНЕО-д туслах үйл ажиллагааны орлогыг 10.931.6 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнаж, үнэ төлбөргүй хүлээж авсан орлогыг 14.320.8 мянган төгрөгөөр тус тус зөрүүтэй, нийт 36,521.0 мянган төгрөгийн алдаатай тайлагнасан байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 8 дугаар зүйлийн 8.1-д “Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлангаа гаргах үүрэг бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллагын санхүүгийн тайлан нь дараах бүрэлдэхүүнтэй байна”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Сумын ИТХ-ын төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг татан төвлөрүүлсэн 872.5 мянган төгрөгөөр тохируулаагүй, зөрүүтэй тайлагнасан байна. Зөвшөөрөл нь гараагүй байхад 6.247.3 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг шилжүүлэн авсан, нийт 7,119.8 мянган төгрөгийн алдаа байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Сумын соёлын төв нь төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн нийт зардал болон, санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг татан төвлөрүүлсэн 14.647.9 мянган төгрөгөөр тохируулаагүй, зөрүүтэй тайлагнасан алдаа байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

4.2 Төлбөрийн акт

Борнуур сумын нэгтгэлд хамрагдагч байгууллагууд хүн эмнэлэгийн 709.1 мянган төгрөг, цэцэрлэгийн 863.7 мянган төгрөг, соёлын байгууллагын 253.1 мянган төгрөг, ИТХ-ын 846.1 мянган төгрөг, нийгмийн даатгалын байгууллагад нийт илүү төлсөн 2.672.0 мянган төгрөгийг авлагаар бүртгэж тайлагнаагүй, төсөвт төвлөрүүлээгүй байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйл 6.4.8-д “төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “тасалбар болголт”, “эрх ба үүрэг”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны а/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3.4-д “төсөвт төвлөрүүлэх ёстой татварын болон татварын бус төсвийн орлогыг төсөвт дутуу төвлөрүүлсэн эсвэл төвлөрүүлээгүй” бол төлбөрийн акт тогтоох гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

Сумын Засаг даргын 2021 оны 9 дүгээр сарын 13-ны өдрийн Б/165 тоот захирамжаар Соёлын төвийн даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Э.Нандинцэцэгт бүжгийн багшийн ажлыг хавсруулан гүйцэтгүүлж, 40 хувийн нэмэгдэл цалинд 935.6 мянган төгрөг олгосон зөрчил байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1-д “Хуулийн этгээдэд эд хөрөнгө захиран зарцуулах эрх мэдэл хэрэгжүүлэх ажил, албан тушаалд ажилладаг ажилтан адил төрлийн үйл ажиллагаа явуулдаг өмчийн бусад төрөл, хэлбэрийн өмчлөгчтэй эрхэлж байгаа ажил, албан тушаалтайгаа ижил, эсхүл удирдах, хяналт тавих шинжтэй ажил, албан тушаалд ажиллахаар зэрэгцсэн гэрээ буюу контракт байгуулахыг хориглоно” 28.2-д “Энэ хуулийн 28.1 нь хавсран ажиллахад нэгэн адил хамаарна.”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д “санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх”, 5.1.5-д “хариуцлагатай байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “эрх ба үүрэг”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь заалт болон МУЕА-ын 2020 оны а/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3.3-д “цалин хөлс, шагнал урамшуулал, тэтгэмжийг зөрүүтэй тооцож олгосон” бол төлбөрийн акт тогтоох гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

4.3 Албан шаардлага

Төсөвт байгууллагуудын татварын өр авлагын тодорхойлолтыг etax.mta.mn системээр гаргахад төсвийн нийт 6 байгууллагад 14,889.6 мянган төгрөг дутуу, 79,470.6 мянган төгрөг илүү үлдэгдэлтэй, нийт 94.360.2 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасан нь ТТЗ-ийн нэгтгэсэн тайлангийн өр, авлагын үлдэгдэлтэй тохирохгүй зөрчил байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д “төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “тасалбар болголт”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө” заалт болон МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1.5-д “төсвийн орлого, зарлагыг буруу тооцоолсон, төсөвт зардлыг хэтрүүлсэн” бол албан шаардлага өгөх гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

Сум хөгжүүлэх сангийн авлагын үлдэгдлийг тооцоо хийж, баталгаажуулсан байдал болон зээлийн хугацаа хэтрэлтийг зээлдэгч бүрээр тулгахад 192,215.3 мянган төгрөгийн хугацаа хэтрэлттэй зөрчил байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна..

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө” заалт болон МУЕА-ын 2020 оны а/95 дугаар тушаалаар батлагдсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1.7-д “авлага, өглөгийг тооцоо нийлж, баталгаажуулаагүй” бол албан шаардлага өгөх гэсэн дагуу шийдвэрлэв.

4.4 Зөвлөмж

Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн 3 зөрчилд зөвлөмж, түүвэрт хамрагдсан байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн 8 зөрчилд зөвлөмж өгөгдсөн байна.

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Орон нутгийн орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Орон нутгийн орлогын төлөвлөгөөний биелэлтийг нэр төрлөөр биелсэн эсэхийг шалгахад суутган-2 татвар 7,226.3 мянган төгрөгөөр буюу 55.6 хувиар, бууны татвар 278.0 мянган төгрөг буюу 21.6 хувиар, ТТАМ ашигласны төлбөр 27,600.0 мянган төгрөг буюу 64.2 хувиар, газрын төлбөр 1,009.8 мянган төгрөг буюу 5.3 хувиар, түрээсийн орлого 900.0 мянган төгрөг буюу 60,0 хувиар, нийт 5 нэр төрлийн орлого 37,014.1 мянган төгрөгөөр тасарсан зөрчил байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх”, 54 дүгээр зүйлийн 54.5.1-д “тухайн жилийн төсвийн орлого, зарлагын гүйцэтгэл” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Орон нутгийн төсвийн орлогын төлөвлөгөөг нэр төрлөөр нь биелүүлэх

2. Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой асуудал

2.1. Илрүүлэлт:

Эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлөөр үндсэн хөрөнгө, автомашин бусад хөрөнгийг улс орон нутгийн орлогод хүлээж авах, Бороо гоулд ХХК-тай байгуулсан гэрээний дагуу томоохон хөрөнгө бусад ажлыг хүлээн авах комисст сумын өмч хамгаалах байнгын зөвлөл, дотоод хяналтын ажлын хэсгийн хяналтан дор хэрэгжүүлээгүй зөрчил байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д “санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “үнэлгээ ба хуваарилалт”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Өмч хамгаалах байнгын зөвлөл, дотоод хяналтын ажлын хэсгийн хяналт дор хэрэгжүүлж, тэмдэглэл хөтөлж байх

3. Нийцлийн аудиттай холбоотой асуудал

3.1. Илрүүлэлт:

ТТЗ-ийн Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд оруулбал зохих 155 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 101 мэдээлэл, хугацаа болоогүй 2 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 52 мэдээлэл байна. Хэрэгжилт 83.0 хувьтай байна. Шилэн дансны мэдээлэлд төсвийн гүйцэтгэлийн хэтрэлт хэмнэлтийн шалтгаан тайлбарыг бичиж мэдээлэх, дараа жилийн төсвийн төсөл болон ТЭЗ-ийн төсвийн хөтөлбөр, хөтөлбөрийн хүрэх үр дүнгийн тоон болон чанарын үзүүлэлтийг мэдээлээгүй зэрэг зөрчил байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д “мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх”, 4.1.2-д “мэдээлэл ойлгомжтой, ач холбогдолтой байх зарчмуудыг хангуулах” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “эрх ба үүрэг”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст байршуулаагүй мэдээллийг нөхөн байршуулж зөрчлийг арилгах, цаашид зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, дотоод хяналтыг сайжруулах

4. Тайлан, мэдээ гаргалттай холбоотой асуудал

4.1. Илрүүлэлт:

Сум хөгжүүлэх санхүүгийн тайлангийн авлагын үлдэгдлийг аймгийн ХХААГ-аас ирүүлсэн сангийн авлагын дүнтэй тулгахад 54,615.1 мянган төгрөгийн зөрүүтэй тайлагнасан байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-д “холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Сум хөгжүүлэх сангийн авлагын дүнг ХХААГ-ийн тайлангаас зөрүүтэй мэдээлж буй зөрчлийг арилгаж, зээл, зээлийн хүүгийн авлагын үлдэгдлийг зөрүүгүй үнэн зөв тайлагнаж байх.

5. Худалдан авалттай холбоотой асуудал

5.1. Илрүүлэлт:

Засгийн газрын 43 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэхгүйгээр ГХЗУСАЗСЗ-ийн тогтоол шийдвэргүйгээр, иргэнтэй гэрээ байгуулж 3,000.0 мянган төгрөгийн зарын самбар худалдан авсан зөрчил байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д “төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, Засгийн газрын 43 дугаар тогтоолын 1.4-д “энэ тогтоол батлагдахаас өмнө Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу зарлагдсанаас бусад автомашин, албан конторын тавилга, албаны болон ажлын дүрэмт хувцас, амралт, алжаал тайлах, фитнесийн тоног төхөөрөмж,

хэрэглэлийн худалдан авалтыг зохион байгуулахгүй байх” гэсэнтэй нийцэхгүйгээс гадна санхүүгийн тайлангийн аудитын "нийцсэн бөгөөд зохистой байх", "эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй зарцуулж байх.

6. Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

6.1. Илрүүлэлт:

ОНХС-ийн эхний үлдэгдэл 201,151.8 мянган төгрөг байхад сумын ИТХ-н тогтоолоор 199,951.8 мянган төгрөг гэж 1,200.0 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй баталсан зөрчил байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “иж бүрэн байх”, “эрх ба үүрэг” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

ОНХС-ийн үлдэгдлийг ИТХ-ын тогтоолд үнэн зөв батлах

7. Нягтлан бодох бүртгэлийн тайлагналтай холбоотой асуудал

7.1. Илрүүлэлт:

Эргэлтийн эмийн сангийн санхүүгийн тайланг 2 оноор зэрэгцүүлж тайлагнаагүй зөрчил байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” заалт, Сангийн сайдын 2006 оны 388 тоот тушаалын 3 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Төсөвт байгууллагын санхүүгийн тайланг бэлтгэх заавар” журмын 2.1.8-д “Төсвийн байгууллагын санхүүгийн тайлан нь өмнөх үеийн болон бусад төсвийн байгууллагын санхүүгийн тайлантай зэрэгцүүлэхүйц” байх зарчим болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Эргэлтийн эмийн сангийн тайлангийн мэдээллүүдийг зэрэгцүүлсэн байдлаар тайлагнах

8. Нягтлан бодох бүртгэлийн тайлагналтай холбоотой асуудал

8.1. Илрүүлэлт:

Эргэлтийн эмийн сангийн санхүүгийн тайланд элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн 5,781.1 мянган төгрөгийн үнэ бүхий хөрөнгө бүртгэлтэй байгаа зөрчил байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5.1.5-д “хэмжигдэхүйц байх”, ТӨБЗГ-ын 2019 оны 271 дугаар тушаалын 7.1 “... элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох саналыг бэлтгэн төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж, шийдвэрлүүлнэ.” гэж заасныг тус тус хэрэгжүүлж ажиллаагүй санхүүгийн тайлангийн аудитын “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Хөрөнгийн үнэ цэнэ, эдийн засгийн үр өгөөж хүртэж буй эсэхийг үнэлэн, үнэлгээнд үндэслэн актлах хөрөнгө болон дахин үнэлүүлэх шаардлагатай хөрөнгийн жагсаалтыг сумын ИТХ, өмчийн газарт хүргүүлж шийдвэрлүүлж байх

9. Нягтлан бодох бүртгэлийн тайлагналтай холбоотой асуудал

9.1. Илрүүлэлт:

Эргэлтийн эмийн сангийн тайлант хугацааны борлуулалтын орлогыг цахим баримттай тулган шалгахад 99,193.9 мянган төгрөгийн борлуулалтын орлогыг анхан шатны албан ёсны баримтаар баталгаажуулаагүй зөрчил байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-д “холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах”, Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д “төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “иж бүрэн байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Эргэлтийн эмийн сангийн борлуулалтын орлогыг албан ёсны анхан шатны цахим баримтаар баталгаажуулж байх

10. Нийцлийн аудиттай холбоотой асуудал

10.1. Илрүүлэлт:

Сумын ЭЭС-ийн Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд оруулбал зохих 147 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 137 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 8 мэдээлэл, байршуулаагүй 2 мэдээлэл байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д “мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх”, 4.1.2-д “мэдээлэл ойлгомжтой, ач холбогдолтой байх зарчмуудыг хангуулах”, Засгийн газрын 2016 оны 29-р тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавигдах мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох тухай журам”-ыг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй бөгөөд санхүүгийн тайлангийн аудитын “толилуулга”, “эрх ба үүрэг”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст байршуулаагүй мэдээллийг нөхөн байршуулж зөрчлийг арилгах, цаашид зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, дотоод хяналтыг сайжруулах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 6 дугаар сарын 15 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Төв аймгийн Борнуур сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

№	Нэгтгэгдсэн байгууллагууд	Нийт алдаа зөрчил		Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Борнуур Засаг дарга	6	170,567.3	1	36,521.0	1	2,672.0	1	94,360.2	3	37,014.1
2	Борнуур ЗДТГ	5	394,807.1	1	359,564.1	1	3,785.4	1	16,457.6	2	15,000.0
3	Борнуур ИТХ	2	10,119.8	1	7,119.8		-		-	1	3,000.0
4	Борнуур Соёлын төв	2	15,583.5	1	14,647.9	1	935.6		-		-
5	Борнуур СХСан	2	246,830.3		-		-	1	192,215.3	1	54,615.1
6	Борнуур ОНХСан	1	1,200.0		-		-		-	1	1,200.0
7	Борнуур БНСБСан	0	0.0		-		-		-		-
8	Борнуур ЕБС	9	156,741.6	5	29,816.6	1	454.0	0	-	3	126,471.0
9	Борнуур СӨБ	11	79,525.7	2	899.7	1	1,185.7	3	31,208.0	5	46,232.3
10	Борнуур ЭМТөв	5	76,550.4		-	1	1,807.6	1	-	3	74,742.8
11	Угтаалцайдам ЭЭСан	4	104,975.0		-		-		-	4	104,975.0
	Нийт дүн	47	1,256,900.8	11	448,569.1	6	10,840.4	7	334,241.0	23	463,250.3